

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **D. M.**

z wniosku o zadośćuczynienie z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 24 sierpnia 2016 r.

kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 grudnia 2015 r.,

sygn. akt II AKa (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 lipca 2015 r., sygn. akt XVI Ko (...)

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną;
2. zasądzić od D.M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K., kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K.,
3. zwolnić wnioskodawcę od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w K. sygn. akt XVI Ko (...) na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy D. M. kwotę 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku jako zadośćuczynienie z tytułu

niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania stosowanego w okresie od dnia 14 lutego 2007 roku do dnia 2 kwietnia 2007 roku w sprawie Sądu Rejonowego w D. o sygnaturze akt II K (...); w pozostałej części wniosek oddalił. Nadto orzekł o kosztach postępowania w sprawie.

Apelację od części orzeczenia w zakresie oddalenia wniosku w imieniu wnioskodawcy złożył jego pełnomocnik. Na podstawie art. 427 § 2 i art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k., orzeczeniu zarzucił:

„1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to:

- art. 7 k.p.k. polegającą na dowolnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego z naruszeniem zasad swobodnej oceny dowodów, poprzez brak gruntownej analizy warunków jakie miały miejsce podczas pobytu wnioskodawcy w areszcie; nie uwzględnienie w wystarczającym zakresie pogorszenia się stanu zdrowia wnioskodawcy, zarówno w sferze emocjonalnej jak i fizycznej związanej z leczonym nadciśnieniem; podczas gdy dowody przedstawione przez wnioskodawcę w toku postępowania dawały podstawę do ich oceny w stopniu korzystniejszym niż to uczynił Sąd I Instancji;

- art. 410 k.p.k. poprzez wybiórcze potraktowanie materiału dowodowego zebranego w sprawie, podczas gdy szereg dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę obrazuje jego ciężką sytuację będącą wynikiem niesłusznego tymczasowego aresztowania, między innymi status wnioskodawcy jako osoby bezrobotnej, bezdomnej, schorowanej;

- art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., poprzez wadliwie sporządzone uzasadnienia wyroku, zwłaszcza poprzez powierzchowny opis zebranych w sprawie dowodów i brak konkretnej charakterystyki każdego z dowodów, szczególnie w zakresie sytuacji osobistej wnioskodawcy, lakoniczne wskazanie podstaw niezakwalifikowania tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 14 lutego 2006 r. do dnia 12 czerwca 2006 r. i od dnia 2 lipca 2006 r. do dnia 8 stycznia 2007 r. jako niewątpliwie niesłusznego, brak wskazania dlaczego żądana przez wnioskodawcę kwota zadośćuczynienia ma charakter wygórowany, a zasądzona kwota 10.000 zł jest wystarczająca w odniesieniu do jego sytuacji osobistej, a także nie wyjaśnienia dlaczego zdaniem Sądu okoliczności na które powołuje się

wnioskodawca w postaci utraty zaufania do organów Państwa, poniżania przez pracowników opieki społecznej i służby zdrowia, niewłaściwego traktowania przez sądy i instytucje, nie są następstwem nieprawidłowej decyzji o zastosowaniu wobec wnioskodawcy tymczasowego aresztowania;

- art. 552 § 4 k.p.k. przez uznanie, iż okres tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 14 lutego 2006 r. do dnia 12 czerwca 2006 r. i od dnia 2 lipca 2006 r. do dnia 8 stycznia 2007 r. nie był niewątpliwie niesłuszny, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że w tym okresie nie było podstaw do zastosowania tymczasowego aresztowania;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę wydanego orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, a to:

- przyjęcie, iż stosowanie wobec wnioskodawcy tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 14 lutego 2006 r. do dnia 12 czerwca 2006 r. i od dnia 2 lipca 2006 r. do dnia 8 stycznia 2007 r. nie było niewątpliwie niesłuszne, podczas gdy prawomocnym wyrokiem wnioskodawca został skazany na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a okoliczności mające miejsce w czasie prowadzenia postępowania przygotowawczego nie były wystarczające do zastosowania tego środka zapobiegawczego;

- przyjęcie, iż na wysokość zadośćuczynienia nie mają wpływu takie okoliczności jak utrata zaufania do organów Państwa, poniżanie przez pracowników opieki społecznej, służby zdrowia, niewłaściwego traktowania przez sądy i instytucje z uwagi na bezdomność i bezrobocie, mimo iż sposób postrzegania wnioskodawcy przez społeczeństwo i pracowników instytucji, w których szukał pomocy, wynikał bezpośredni z faktu, że wnioskodawca przebywał w izolacji więziennej, a taka okoliczność jest przez otoczenie odbierana bardzo negatywnie;

- przyjęcie, iż zasądzona kwota w wysokości 10.000 zł jest sumą odpowiednią w stosunku do krzywd poniesionych przez wnioskodawcę, pomimo iż z zebranych dowodów wynika, że w wyniku niewątpliwie niesłusznego aresztowania, u wnioskodawcy pogorszył się stan psychiczny - nasiliły się objawy zaburzeń emocjonalnych i nastąpiła dekompensacja stanu psychicznego skutkująca długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 3 %, pobyt w

areszcie wpłynął niekorzystnie na przebieg nadciśnienia, a także sferze niematerialnej osoba wnioskodawcy została zepchnięta na margines społeczny”.

W konkluzji, pełnomocnik wniósł o zmianę wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 14 lutego 2006 r. do dnia 12 czerwca 2006 r., od dnia 2 lipca 2006 r. do dnia 8 stycznia 2007 r. oraz od dnia 14 lutego 2007 r. do dnia 2 kwietnia 2007 r. i zasądzenie łącznej sumy zadośćuczynienia w wysokości 1.200,000 zł; ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 18 grudnia 2015 r., sygn. akt II AKa (...) zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, ponadto orzekł o kosztach postępowania.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy formułując zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 552a § 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie oraz utrzymanie wyroku Sądu I instancji w mocy w sytuacji, w której wyrok Sądu Okręgowego w K. wydany został w oparciu o normę prawną nieobowiązującą w chwili orzekania, tj. w oparciu o art. 552 § 4 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku, posługującym się kryterium niewątpliwiej niesłuszności tymczasowego aresztowania, podczas gdy niezastosowany w niniejszej sprawie art. 552a § 2 k.p.k. implikuje konieczność orzeczenia o roszczeniu wnioskodawcy w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonej wobec niego kary, nie można jej było zaliczyć na poczet okresów wykonywania wobec wnioskodawcy środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, co wywarło istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, albowiem utrzymano w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K., zgodnie, z którym o roszczeniu wnioskodawcy orzeczono li tylko w zakresie tymczasowego aresztowania wykonywanego wobec D. M. w okresie od dnia 14 lutego 2007 roku do dnia 2 kwietnia 2007 roku, podczas gdy zgodnie z niezastosowaną przez Sąd I instancji normą prawną obowiązującą w chwili orzekania, o przedmiotowym roszczeniu należało orzec również w zakresie tymczasowego aresztowania zastosowanego wobec D. M. w okresie od dnia 14 lutego 2006 roku do dnia 12 czerwca 2006 roku oraz w okresie od dnia 2 lipca 2006 roku do dnia 8 stycznia 2007 roku.

Podnosząc tak ujęty zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...). Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów udzielonej wnioskodawcy pomocy prawnej z urzędu oświadczając, że nie zostały pokryte przez wnioskodawcę w całości, ani też w części. W przedmiocie kosztów pełnomocnika orzekł Sąd Apelacyjny w (...).

W odpowiedzi na kasację, prokurator Prokuratury Regionalnej w [...]. wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Z pismem procesowym wystąpił, w imieniu Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Okręgowego w K., jego pełnomocnik wnosząc o oddalenie kasacji, jako oczywiście bezzasadnej oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja pełnomocnika wnioskodawcy jest bezzasadna i to w stopniu oczywistym. W pierwszej kolejności zwrócić należało uwagę na wadliwość konstrukcji formułowanego przez autora kasacji zarzutu rażącego naruszenia prawa mającego istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, o ile jego istotą pozostaje nie rozważenie przez sąd odwoławczy z urzędu prawidłowości przyjętej przez sąd II instancji normy prawnej stanowiącej podstawę wydanego w sprawie rozstrzygnięcia. Powyższego uchybienia, jakiego dopuścić się miał sąd *ad quem*, skarżący nie wskazywał w treści wywiedzionej apelacji, a przecież to apelacja wyznaczała ramy kontroli sądu odwoławczego. W apelacji obraży prawa materialnego skarżący upatrywał w treści art. 552 § 4 k.p.k., a więc nie kwestionował wyboru stanu normatywnego, w oparciu o jaki sąd *meriti* oceniał roszczenie wnioskodawcy. Trzeba też mieć na uwadze, że pełnomocnik wnioskodawcy w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie lub tymczasowe aresztowanie nie broni oskarżonego od zarzutu karnego, ale w istocie występuje jako pełnomocnik osoby dochodzącej odszkodowania (pełnomocnik powoda cywilnego). W tym układzie nie może on korzystać z tej pozycji, która przysługuje obrońcy oskarżonego składającego apelację, a więc do uznania, że w pojęciu granicy środka odwoławczego, o której mowa w treści art. 433 § 1 k.p.k. mieści się zakres zaskarżenia, a sąd II instancji nie jest związany

treścią wskazanych zarzutów (np. postanowienie SN z dnia 16 listopada 2009 r., IV KK 101/09, OSNKW 2010, z.1, poz.9). Jest zatem jasne, że obecnie przyjęta konstrukcja zarzutu kasacji miałaby rację bytu jedynie wówczas, gdyby pomimo podniesienia stosownego zarzutu w apelacji, sąd odwoławczy zaaprobowałby stanowisko przedstawione przez sąd I instancji, przy czym uczyniłby to z rażącą obrazą prawa; takiego uchybienia w apelacji nie podniesiono. Jeżeli jednak podstawy zarzutu kasacyjnego pełnomocnik upatruje w konieczności dostrzeżenia tego uchybienia przez sąd odwoławczy z urzędu, a więc poza wskazanymi w środку odwoławczym zarzutami, to należało wówczas w kasacji wskazać przepis stanowiący podstawę obowiązku szerszego rozpoznania sprawy (z oczywistych powodów można było jedynie skorzystać z przywołania treści art. 440 k.p.k.). Wynika to z istoty postępowania kasacyjnego ściśle powiązanego z postępowaniem odwoławczym. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a z urzędu bierze pod uwagę tylko sytuacje wskazane w przepisach art. 435, 439 i 455 k.p.k. (art. 536 k.p.k.). Skoro zaś skarżący nie wykazał w kasacji aby sąd II instancji był zobligowany do kontroli orzeczenia sądu *meriti* w sferze objętej obecnie zarzutem kasacyjnym, to trzeba wprost podnieść, że zarzut kasacji jest formalnie całkowicie chybiony.

Niezależnie od tego dostrzec, że sąd odwoławczy rozważał kwestię zmiany podstaw odszkodowawczych w rozdziale 58 Kodeksu postępowania karnego w momencie orzekania przez sąd I instancji. Podniósł on, że kwestia ta jest jednak irrelevantna, albowiem sąd I instancji ustalił, iż tymczasowe aresztowanie stosowane wobec wnioskodawcy we wskazanym okresie czasu (od dnia 14.02.2006 r. do 12.06.2006 r. oraz od 02.07.2006 r. do 08.01.2007 r.) było zasadnie, a więc, że nie można było rozważać podstawy z art. 552a § 2 k.p.k. Nie można jednak zgodzić się z tą tezą sądu II instancji jakoby podstawa do odszkodowania i zadośćuczynienia ujęta w art. 552a § 2 k.p.k. w brzmieniu od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 14 kwietnia 2016 r., ujęta w formule "niezasadne wykonywanie środków zapobiegawczych" była mniej restrykcyjna niż poprzedni warunek "niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania" zawarty w art. 552 § 4 k.p.k. w brzmieniu do dnia 30 czerwca 2015 r. oraz po dniu 14 kwietnia 2016 r.

Przypomnieć zatem należy, że pojęcie „niewątpliwie niesłusznego” tymczasowego aresztowania lub zatrzymania (art. 552 § 4 k.p.k.) miało ugruntowane znaczenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W odniesieniu do tymczasowego aresztowania wskazywano bowiem, że ten środek zapobiegawczy będzie miał zawsze taki charakter, gdy był on stosowany z naruszeniem przepisów rozdziału 28. k.p.k., regulujących zasady stosowania tego środka zapobiegawczego (a więc bezprawne jego stosowanie – uw. SN). Ponadto, oprócz tej sytuacji na taki charakter tymczasowego aresztowania mogło (ale nie musiało – uw. SN) wskazywać także końcowe rozstrzygnięcie w przedmiocie odpowiedzialności karnej (a zatem tymczasowe aresztowania stosowane zasadnie mogło okazać się w konsekwencji rozstrzygnięcia – niesłuszne; uw. SN), przy czym podkreślano, iż odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa z tego tytułu nie jest wyłącznie konsekwencją wyroków uniewinniających lub umarzających postępowanie (uchwała SN z dnia 15 września 1999 r., I KZP 27/99, OSNKW 2009, poz. 72; np. wyrok SN z dnia 2 marca 2010 r., III KK 317/09, Lex nr 577206). Takim mogło się okazać przecież tymczasowe aresztowanie zastosowane w sprawie zakończonej wyrokiem skazującym na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, wymierzającym karę nie związaną z pozbawieniem wolności (grzywna, ograniczenie wolności), bądź wymierzającym karę pozbawienia wolności w wysokości niższej niż okres tymczasowego stosowania aresztowania. Jest bezsporne, że w każdej z wymienionych sytuacji tymczasowe aresztowanie było niesłuszne, skoro końcowe rozstrzygnięcie przesądziło o braku potrzeby pozbawienia oskarżonego wolności w ogóle lub w takim zakresie czasu i nie stworzyło możliwości zaliczenia okresu stosowania tego środka na poczet orzeczonej kary, bądź umożliwiło takie zaliczenie jedynie w części. Niesłuszność z tego punktu widzenia nie zawsze będzie mogła jednak zostać uznana jako „niewątpliwa”, w kontekście art. 552 § 4 k.p.k. w brzmieniu do 30 czerwca 2015 r. (oraz po 14 kwietnia 2016 r.) Przypomnieć należy, że Kodeks postępowania karnego dopuszcza bowiem takie sytuacje, gdy tymczasowe aresztowanie co do zasady niedopuszczalne (art. 259 § 2 i 3 k.p.k.) musi być stosowane jako *ultima ratio* dla przeprowadzenia w sposób sprawny postępowania karnego (art. 259 § 4 k.p.k.). Późniejsze uniewinnienie takiej osoby lub wymierzenie jej np. kary

wolnościowej nie oznacza, iż zastosowane na tej podstawie tymczasowe aresztowanie było niesłuszne. Podobnie rzecz wygląda w kontekście art. 553 § 1 k.p.k. i złożenia np. nieprawdziwych wyjaśnień co do popełnienia przestępstwa, co skutkowało zastosowaniem tymczasowego aresztowania. Samo zastosowanie w takiej sytuacji tymczasowego aresztowania było słuszne i zgodne z regulacjami rozdziału 28 k.p.k. Jednak zasadne zastosowanie tego środka po raz pierwszy nie oznaczało, iż tymczasowe aresztowanie stosowane w toku dalszego postępowania nie mogło się przerodzić w „niewątpliwie niesłuszne”. Nieuchylenie stosowania tego środka w toku procesu, mimo istnienia podstaw do takiego kroku, a zatem nieusprawiedliwione procesowo jego przedłużanie, uzasadniało uznanie – od chwili możliwości jego uchylenia – tymczasowego aresztowania za niewątpliwie niesłuszne (uchwała SN z dnia 18 czerwca 1985 r., VI KZP 14/85, OSPiKA 1986, nr 2, poz. 32). Treść art. 552 § 4 k.p.k. nie daje podstaw do odmiennego traktowania zasad odpowiedzialności odszkodowawczej przy zatrzymaniu. Sąd powinien mieć na uwadze, czy stosowanie tego środka przymusu nastąpiło z obrazą przepisów rozdziału 27 Kodeksu postępowania karnego, a tym samym, czy spowodował on dolegliwość, jakiej osoba zatrzymana nie powinna była doznać, analizując to zagadnienie w aspekcie całokształtu okoliczności zaistniałych w sprawie, w której doszło do zatrzymania, a znanych w dacie orzekania w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia, w tym także z uwzględnieniem prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w której nastąpiło zatrzymanie, jeżeli takowe już zapadło (por. uchwała SN z dnia 23 maja 2006 r., I KZP 5/06, OSNKW 2006, nr 6, poz. 55).

Tymczasem w art. 552a § 2 k.p.k. podstawą roszczenia odszkodowawczego (rozumianego także w zakresie zadośćuczynienia) jest **niezasadne** wykonywanie środków zapobiegawczych w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych. Zgodzić się trzeba, że „niezasadność” nie jest tożsama znaczeniowo z pojęciem „niesłuszność” (M. Klubińska, D. Kala, Odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie oraz niesłuszne stosowanie środków przymusu procesowego – cz. II, PS 2016, nr 2, s. 59 - 62). Sama ustawa procesowa te pojęcia przecież różnicuje (por. art. 552b k.p.k. i art.

552 § 1 i art. 552a § 2 k.p.k.), a w zakresie określenia „niezasadność” dodatkowo pojęcie to stopniuje (niewątpliwie niezasadne – art. 552 § 4 k.p.k. oraz art. 552a § 2 k.p.k.). Zdecydowanie węższy pozostaje zakres znaczeniowy przymiotnikowego określenia „niezasadny”, ujmowanego w języku ogólnym, jako bezpodstawny, na niczym nieoparty, bezpodstawny, nieuzasadniony, gołosłowny, na niczym nieoparty (por. np. W. Doroszewski [red.] Słownik Języka Polskiego, Warszawa 1963, s. 290; S. Dubisza [red.] Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Warszawa 2003, s. 1195) niż „niesłuszny” – tłumaczony jako pozbawiony racji, nieusprawiedliwiony, niewłaściwy w danej sytuacji (W. Doroszewski [red.] Słownik Języka Polskiego, Warszawa 1963, s. 203; S. Dubisza [red.] Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Warszawa 2003, s. 1169; M. Szymczak [red.] Słownik języka polskiego PWN, L - P, Warszawa 1999, s. 341). Każde bowiem aresztowanie uznane za niezasadne, a więc będące niezgodne z prawem (tymczasowe aresztowanie zastosowane niezgodnie z rozdziałem 28 KPK) będzie jednocześnie działaniem niesłusznym. Nie będzie można jednak twierdzić, chociażby uwzględniając jak pojęcie „niewątpliwiej niesłuszności” dekodowano na gruncie art. 552 § 4 k.p.k. w brzmieniu do dnia 30 czerwca 2015 r. oraz po dniu 14 kwietnia 2016 r., że niewątpliwie niesłuszne aresztowanie obejmuje tylko sytuację, gdy tymczasowe aresztowanie było niezasadne (nie istniały podstawy prawne do jego stosowania - zob. także M. Klubińska, D. Kala, Odszkodowanie..., s. 60,62). Zatem zawarte w art. 552a § 2 k.p.k. określenie „niezasadne wykonywanie środków zapobiegawczych” jako stanowiące podstawę do wystąpienia z roszczeniem o odszkodowanie lub zadośćuczynienie za tymczasowe aresztowanie należy postrzegać jako zawężające podstawę do dochodzenia tych roszczeń w zakresie tego środka zapobiegawczego w porównaniu do unormowania zawartego w przepisie art. 552 § 4 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym w okresie do 30 czerwca 2015 r. oraz od dnia 15 kwietnia 2016 r. Zważywszy zaś na niekwestionowane ustalenia faktyczne sądu I instancji co do tego, że istniały podstawy do zastosowania tymczasowego aresztowania oraz utrzymywania tego środka w czasie, który wskazywał skarżący w apelacji oraz w kasacji, to jasne jest, iż kwestia ewentualnego rozważenia podstaw odszkodowawczych w oparciu o przepis art.

552a § 2 k.p.k. nie mogła mieć żadnego znaczenia dla zapadłego rozstrzygnięcia. W tym aspekcie sąd II instancji miał w pełni rację.

Sąd Najwyższy uwzględnił wniosek pełnomocnika Prezesa Sądu Okręgowego w K. reprezentującego Skarb Państwa w zakresie, w jakim wnosił o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów zastępstwa procesowego. Z uwagi na brak określenia w przepisie stawki wynagrodzenia za sporządzenie tzw. „odpowiedzi na kasację” Sąd Najwyższy respektując brzmienie § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz.1800) w myśl, którego wysokość stawek minimalnych w sprawach nieokreślonych w rozporządzeniu ustala się, przyjmując za podstawę stawkę w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju, uznał, że zastosowanie znajdzie tu przepis § 11 ust. 4 pkt. 2 ww. rozporządzenia, określający stawki minimalne przewidziane dla czynności m.in. sporządzenia opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.